

Saskia van der Lingen
Nawoord bij de Nederlandse vertaling

Amos Oz en Fania Oz-Salzberger, *Jodenenwoorden*.
Amsterdam: De Bezige Bij, 2014, p. 261-263

In het hoofdstuk ‘Ieder mens heeft een naam’ stellen de schrijvers: ‘Onze wereldwijde conversatie, waaraan behalve Joden ook niet-Joden deelnemen, verloopt tegenwoordig gemakshalve via twee *linguae francae*’, te weten modern Hebreeuws en Engels. Echter niet álle deelnemers aan de conversatie zijn die talen machtig en daarom verschijnen er vertalingen, bijvoorbeeld deze Nederlandse vertaling van dit boek.

Ook in de oorspronkelijke editie staan vertalingen: de vele aangehaalde passages uit Hebreeuwse, Jiddisje en andere niet-Engelstalige bronnen worden geciteerd in het Engels, soms in bestaande vertaling, soms, wanneer geen vertaling beschikbaar was of de bestaande vertaling niet beviel, in een door de schrijvers zelf gemaakte of opgepoetste vertaling. In deze Nederlandse uitgave is waar mogelijk gebruikgemaakt van bestaande Nederlandse vertalingen. Deze worden in de bronnenlijst genoemd. De vele Bijbelcitaten zijn tenzij anders vermeld ontleend aan de meest recente Nederlandse vertaling, de interconfessionele Nieuwe Bijbelvertaling uit 2004, waarvan in 2007 ook een tweetalige Tanach-editie verscheen.

In de continuïteit van de tekstlijn en het doorgeven van de fakkel, en in de ‘spiralende lijn’ van interpretatie, spelen vertalingen en vertalers een belangrijke rol. Talen verschillen in hun wijze van uitdrukken, dus vertalen is per definitie een kwestie van interpreteren en keuzes maken. Bronteksten liggen vast, maar vertalingen kunnen steeds opnieuw worden gemaakt en bij belangrijke teksten gebeurt dat ook.

De schrijvers van dit boek hebben in hun register de auteurs en redacteurs opgenomen van de door hen geraadpleegde secundaire literatuur, iets wat vrij ongebruikelijk is maar goed past in de context van hun betoog. In het register van deze Nederlandse uitgave worden bovendien de vertalers van de geciteerde teksten genoemd, al was het maar omdat zij uiteindelijk verantwoordelijk zijn voor de bewoording in de betreffende taal.

Ik had nooit de vertaling van dit boek op me durven nemen als ik niet dankzij mijn deelname aan het project Nieuwe Bijbelvertaling vertrouwd geraakt was met het belangrijkste tekstcorpus van het klassiek Hebreeuws. Dank in de allereerste plaats aan mijn vertaalkoppelgenoten: Marie-José Wijntjes, die mij David leerde kennen, en Lies Symons, die mij lid maakte van de fanclub van Saul, en verder aan alle andere leden van het projectteam, die in de loop van tien jaar tijdens onze vele bijeenkomsten hun wijsheid met mij deelden. Bij het werk aan dit boek is vertaler modern Hebreeuws Ruben Verhasselt behulpzaam geweest bij de transcriptie en vertaling van enkele Hebreeuwse en Jiddisje termen en passages; voor zover er nog fouten zijn blijven staan, heb ik verzuimd zijn advies in te winnen. Ten slotte mijn hartelijke dank aan Fania Oz-Salzberger, die zo vriendelijk was mijn vragen te beantwoorden.

Ieder mens heeft een naam; dat geldt ook voor vertalers. De vertalers van de Nieuwe Bijbelvertaling waren Jean Bastiaens, Arend-Jan Bolhuis, Peter Booij, Wim Bronzwaer, Rieuwerd Buitenwerf, Tom van Deel, Jaap van Dorp, Harm van Grol, Pierre Van Hecke, Alfons Jaakke, Nelleke de Jong-Van den Berg, Lieuwe van Kampen, Marijke de Lang, Saskia van der Lingen, Theo van der Louw, Frits van der Meij, Caroline Meijer, Gerard Rasch, Wim de Ruyter, Irene Spijker, Lies Symons, Harry Sysling, Alice Bij de Vaate, Kees Verdegaal, Arie Jan Verheij, Clazien Verheul, Cor de Vos, Pieter Waalewijn, Marie-José Wijntjes en Maxim de Winter.